

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Volja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3878
Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879
NO. 146. — ŠTEV. 146. — NEW YORK, FRIDAY, JUNE 23, 1933. — PETEK, 23. JUNIJA 1933
TELEFON: CHelsea 3-3878
VOLUME XLII. — LETNIK XLII

POT ZA PRIZNANJE SOVJETSKE UNIJE ODPRTA

NA GOSPODARSKI KONFERENCI SO AMERIŠKI DELEGATI PRODRLI SVOJIMI ZAHTEVAMI

Senator Couzens in sovjetski zastopnik Mežlaur sta se tri ure posvetovala o medsebojni trgovini. — Mala antanta hoče povabiti Avstrijo in Ogrsko v trgovsko zvezo. — Ameriški dolar zaenkrat še ne bo stabiliziran. — Francozi so zadovoljni.

LONDON, Anglija, 22. junija. — Voditelji svetovne gospodarske konference so danes izjavili, da ni dosti manjkalo, pa bi se konferenca izjalovila. — Zborovanje je rešila izjava ameriške delegacije glede stabilizacije dolarja in odstranitve trgovskih ovir.

Amerikanci so jasno in odločno povedali, da v sedanjem času ni niti misliti na stabilizacijo valute. Amerikancema Coxu in Warburgu se je posrečilo prepričati Francoze, da bi bila posledica stabilizacije valute brezmejna inflacija.

Po temeljitem premisleku je francoski finančni minister Bonnet izjavil, da je res najbolje, če se to kočljivo zadevo odgodi za nedoločen čas.

LONDON, Anglija, 22. junija. — Do prvega dolgo pričakovanega stika med odličnimi člani ameriške in ruske delegacije na gospodarski konferenci je prišlo v sredo, ko sta imela senator Couzens in sovjetski delegat Valerij Mežlaur skupno privatno kosilo.

Tri ure sta razpravljala o trgovskih odnošajih med obema državama in možnosti primerne kredita, ki bi dvignil trgovino Združenih držav s sovjetsko unijo.

Senator Couzens se je dotaknil vprašanja, kako bi bilo mogoče odstraniti ovire, da bi mogle Združene države priznati Rusijo in obnoviti trgovsko zvezo.

Mežlaur je rekel, da zaradi nepriznanja Rusije mnogo trpi trgovina med obema državama in da mora vsled tega Rusija kupovati potrebno blago drugje, kot pa v Združenih državah.

LONDON, Anglija, 22. junija. — Sovjetska delegacija je gospodarski konferenci predložila načrt za gospodarsko neagresijo, po kateri bi bilo odstranjeno vsako orožje za gospodarsko vojno.

Ta načrt določa, da se vsaka država skuša zdržati vsega, kar bi drugo državo oviralo pri njeni trgovini.

Z ozirom na sedanji angleški bojkot ruskega blaga in nasprotno na ruski bojkot angleškega blaga, načrt ne navaja natančnih določb glede te neagresivnosti.

Sovjeti priporočajo, da se vsaka država zaveže, da ne bo sklenila s kako drugo državo pogodbe, ki bi v gospodarskem oziru mogla škoditi kaki drugi državi.

Ta predlog je že v rokah konference, toda o njem še ni prišlo do razprave.

LONDON, Anglija, 22. junija. — Med diplomati na londonski gospodarski konferenci so zastopniki Male antante pričeli agitirati za močan trgovski blok osrednje Evrope.

Mala antanta skuša odvrniti Avstrijo in Ogrsko od trgovske zveze z Nemčijo ter ju skušajo zvezati v carinsko zvezo s Čehoslovaško, Jugoslavijo in Rumunsko.

Zunanji ministri Male antante dr. Edvard Beneš, dr. Boško Jeftić in Nikolaj Titulescu so v torek razpravljali o dolgo nameravani podonavski carinski zvezi.

Beneš in Jeftić sta odpotovala v Pariz, da se v tej zadevi posvetujeta z ministrskim predsednikom Deladriem in zunanjim ministrom Paul Boncourjem. Toda v krogu Male antante se zatrjuje, da mora biti najprej poravnana napetost med Francijo in

Socijalistična stranka v Nemčiji razpuščena

GRADBA LADIJ BO POMAGALA INDUSTRIJI

Za mornarico bo delalo 44 držav. — Do 80 odstotkov izdatkov bo za delavce. — Nameravajo zgraditi štiri rušilce.

Washington, D. C., 22. junija. Vsled mornariškega načrta, po katerem bo izdanih \$238,000,000 za gradbo bojnih ladij, se bo okoristilo 44 držav. Ti izdatki so namenjeni za izboljšanje narodne obrambe, kateri bodo dodali križarke, prevozne ladje za aeroplane, rušilce in druge ladje. Delo bo razdeljeno po vseh Združenih državah.

Od cele vsote, ki bo izdana za nove ladje, bodo dobili delavci 75 do 80 odstotkov. Preostanek bo izdan za razni material; železne in jeklene izdelke, stroje in električne naprave. Večinoma ves material, ki se rabi za ladje, se dobi v Združenih državah. Izjeme so mahogany les, zelo trd les iz Indije, pluta in šelak.

Nadomestni mornariški tajnik Henry L. Roosevelt je naznanil, da bo mornariški departament pričel sprejemati ponudbe za gradbo štirih rušilcev po 1500 ton 26. julija. Z istim dnem se bodo tudi pričele sprejemati ponudbe za 16 izmed 32 bojnih ladij, katere je dovolil kongres, katerih pa po londonski pogodbi ni mogoče zgraditi pred 1. januarjem 1934. Podtajnik Roosevelt je tudi naznanil, da je mornariški departament izročil gradbo dveh submarinov po 1300 ton ladjedelnici v Portsmouth, N. H., en kanonski čoln pa bo zgradila ladjedelnica v Charlestown, S. C., enega pa ladjedelnica v New Yorku.

VILJEM JE UŠEL SMRTI

Amsterdam, Holandska, 21. junija. — Ko se je bivši nemški cesar Viljem zgodaj zjutraj vozil z avtomobilom po deželi, je komaj ušel smrti.

Ko se je med Amsterdamom in Haarlem hotel prepeljati čez železniški tir, so se tračnice avtomobilno zaprle, ko je bil njegov avtomobil ravno sredi železniškega tira. Pri tem je tračnica tudi zadela avtomobil in ga poškodovala. Šofer je mogel avtomobil obrniti samo nekaj sekund poprej, predno je mimo pridrivil brzovlak. Nato se je kajzer odpeljal dalje.

Italijo, predno bo mogoče skleniti podonavsko zvezo. Beneš in Jeftić sta dobila od svojih tovarišev naročila, da povesta Deladriju, da Mala antanta ne nasprotuje francosko-italijanskemu sporazumu pod pogojem, da ostane antanta nedotaknjena. Istotako sta dobila naročila, da sporočita Deladriju, da Mala antanta ne odobruje francosko-italijanskega načrta, da bi nadvojvoda Oton prišel na avstrijski prestol. Te vesti so se celi dan širile med delegati osrednje Evrope.

Po mnenju Male antante je imel nenadni obisk ogrskega ministrskega predsednika Goemboesa v Berlinu namen doseči zvezo med Avstrijo in Ogrsko. Ravno tako smatrajo Goemboesa za Mussolinijevega odposlanca, da je prosil kanclerja Hitlerja, da naj preneha s fašistovskim pritiskom na avstrijskega kanclerja Dollfusa in naj pusti Avstriji, da sama določi smer svoje politike.

AVSTRIJA IN MADŽARSKA SE ZBLIŽUJETA

Francija in Italija podpirata zvezo, da se prepreči zedinjenje z Nemčijo. — Mussolini želi zvezo pod Habsburžani.

London, Anglija, 22. junija. — Francija in Italija razpravljata diplomatskim putem o Avstriji in Ogrski, da bi bili kot enotna zagvozdla v srednji Evropi. Obenem pa se tudi zanikajo zelo razširjena vest, da je Mussolini delal na to, da bi se Avstrija in Ogrska zvezali pod skupno vladno nadvojvode Otona.

Italijanski diplomati odločno zavračajo naziranje, da je Italija kot svoj prvi cilj pogodbe štirih držav hotela doseči zedinjenje Avstrije z Ogrsko pod habsburškim žezlom. Francozi in čehoslovaški zbor ter drugi diplomati pa zatrjujejo, da je Mussolini že tozadevno poročal v Pariz, London in Berlin.

Vlade raznih evropskih držav nameravajo z ozirom na zadnje dogodke na Dunaju opozoriti kanclerja Hitlerja, da naj ne vmešava svojih rok v avstrijske zadeve. Zanesljivi viri Male Antante pa tudi zatrjujejo, da ni bilo, predno je bila podpisana pogodba štirih držav, določeno, da se Avstrija in Ogrska ne smeta združiti.

Ko se je Hitler odpovedal zahtevi po južni Tirolski, se je Mussolini zelo zavzel za nemški fašizem in ni odobral avstrijskega nasprotstva proti Hitlerju. Pri vsem tem pa je Hitlerjevim odposlancem v Rimu rekel, da je za slučaj, da bi bile izpremenjene državne meje, priklonitev Avstrije k Nemčiji izključena. Tako je tudi od avstrijskega kanclerja dr. Dollfusa prejel zagotovilo, da nadvojvodi Otonu ne bo nikdar dovoljeno, da bi zasedel avstrijski prestol svojih prednikov.

OTVORITEV FORDOVEGA MUZEJA

Detroit, Mich., 22. junija. — Danes je bil odprt tukaj Fordov muzej za znanost in industrijo. V njem je vse polno zanimivosti: prvi motor, ki ga je napravil Ford za svojo karo, lopata Luthra Burbanka ter razni predmeti iz Washingtonovega časa.

ŽELEZNIČARJEM VLADA JE OBTOŽILA VODITELJE SOCIJALISTOV VELEIZDAJE

Do srede prihodnjega leta bodo železničarji plačani po stari plačilni lestvici. — Zaupanje v Rooseveltov načrt.

Washington, D. C., 22. junija. Železniške družbe so sprejele vladni nasvet, da odgode 12 odstotno znižanje plač svojih uslužbencev do 30. junija 1934.

Vsled tega bodo železniški uslužbenci do srede prihodnjega leta dobivali plače po stari plačilni lestvici manj 10 odstotkov. Vlada in železnice upajo, da do tega časa ne bo več potrebno znižati delavskih plač.

V januarju lanskega leta so železniški uslužbenci pristali na zahtevo železniške uprave, da se jim zniža plače za 10 odstotkov. Pozneje so železnice hotele znižati plače še za 12 odstotkov, vsled česar je prišlo do pogajanj med železniško upravo in njenimi uslužbenci, toda do sporazuma ni prišlo. Železničarji so večkrat zapretili, da bodo ustavili železniški promet po vseh Združenih državah.

Ker je upati, da bo Rooseveltov načrt za obnovo industrije izboljšal gospodarski položaj cele dežele, so železnice na vladni nasvet odgodile zopetno znižanje plač za eno leto.

NOVE ZMEDE NA KITAJSKEM

Mančukuoanci so stopili na nevtralna tla. — V pokrajino južno od kitajskega zidu je prišlo 6000 mančukuo vojakov.

Tientsin, Kitajska, 22. junija. — Vse kaže, da bo prišlo do novega spora med Kitajsko in Japonsko. Navle premirju, ki je bilo sklenjeno 31. maja in ki izrecno določa, da bo v nevtralnem ozemlju južno od kitajskega zidu kitajska policija vzdrževala red, zatrjujejo kitajski vojaški voditelji, da Japonci dovoljujejo, da prihaja v deželo veliko število mančukuo vojakov za vzdrževanje reda.

Zadnje dneve je prišlo v pokrajino od velikega zidu okoli 6000 mančukuo vojakov. Železniški promet vzhodno od Tientsina je popolnoma ustavljen. Prevoz ameriških in angleških vojakov iz Tientsina do Činwangtao v poletna taborišča je zelo oviran. Vsled tega je ameriško vojaško poveljstvo sklenilo prepeljati čete v Činwangtao po morju, mesto po železnici.

Kitajske železniške oblasti so obljubile, da prepeljejo ameriške vojaške, ako jamčijo, da bodo vlaki varno zopet pripeljani v Tientsin. To pa so ameriške vojaške oblasti po naročilu ameriškega poslanika v Peipingu zavrnile. Inozemski opazovalci zatrjujejo, da za sedaj še ni pričakovati nikajnih resnih zapletov, ki pa morajo oriti v nekaj mesecih južno od kitajskega zidu.

BERLIN, Nemčija, 22. junija. — Nemška socijalistična stranka, ki je bila nekoč vodilna socijalistična stranka na svetu, je prenehala obstajati kot postavna politična organizacija. Proti nji je bila izdana vso deželo obsegajoča prepoved. — Voditelji socijalistov so obtoženi veleizdaje.

V političnih krogih domnevajo, da je to prvi drastični korak k razpustu vseh političnih strank v Nemčiji in k ustanovitvi ene same državne stranke, ki bo narodnosocijalistična pod Hitlerjevim vodstvom.

Iz govorov, ki so jih imeli fašistični voditelji zadnje dni, je razvidno, da je Hitlerjev cilj zadržati v Nemčiji stoprocentno oblast.

Razpust socijalistične stranke nima primere v zgodovini Nemčije. Pomisliti je treba, da je bil prvi predsednik nemške republike socijalist Ebert in da so v zadnjih desetih letih igrali v Nemčiji silno vlogo socijalisti: prvi republikanski državni kancler Philipp Scheidemann, bivši pruski ministriški predsednik Otto Braun, notranji minister Karl Severing, predsednik državnega zbora Paul Loebe, bivši državni kancler Hermann Mueller in Rudolf Breitscheid.

Da se je državnemu kanclerju Hitlerju posrečilo izvesti tak udarec proti socijalistom, je v prvi vrsti pripisovati dejstvu, da so skoro vsi socijalistični voditelji po begu iz Nemčije, takoj ko so se fašisti povzpeli na krmilo. V Nemčiji je torej razpuščena stranka, ki se je začela razvijati pod Bismarckovo opozicijo ter je prevzela tekmo revolucije vrhovno vodstvo.

Državni notranji minister dr. Wilhelm Frick je dal zapleniti vse premoženje socijalistične stranke ter odvzel mandate vsem socijalističnim članom rajstaga in deželnih zborov.

Prine si je za poroko pripel na prsi red zlatega runa, ki je najstarejši in najvišji red španske kraljeve družine.

Dobila sta mnogo poročnih daril, dasi so španski plemenitiški odrekli svojo udeležbo, ker so se bali, da bi s tem žalili bivšega kralja Alfonza. Iz Fontainebleau, kjer živi princ, ni prišlo nobeno darilo.

Princ Alfonz, ki ima sedaj naslov grof Cavadonga, je odpeljal svojo nevesto v Evians-les-Bains, na francoski strani Ženevskega jezera, potem pa bosta potovala na Kubo.

Princ Alfonz, ki ima sedaj naslov grof Cavadonga, je odpeljal svojo nevesto v Evians-les-Bains, na francoski strani Ženevskega jezera, potem pa bosta potovala na Kubo.

Princ Alfonz, ki ima sedaj naslov grof Cavadonga, je odpeljal svojo nevesto v Evians-les-Bains, na francoski strani Ženevskega jezera, potem pa bosta potovala na Kubo.

Princ Alfonz, ki ima sedaj naslov grof Cavadonga, je odpeljal svojo nevesto v Evians-les-Bains, na francoski strani Ženevskega jezera, potem pa bosta potovala na Kubo.

Princ Alfonz, ki ima sedaj naslov grof Cavadonga, je odpeljal svojo nevesto v Evians-les-Bains, na francoski strani Ženevskega jezera, potem pa bosta potovala na Kubo.

Princ Alfonz, ki ima sedaj naslov grof Cavadonga, je odpeljal svojo nevesto v Evians-les-Bains, na francoski strani Ženevskega jezera, potem pa bosta potovala na Kubo.

Princ Alfonz, ki ima sedaj naslov grof Cavadonga, je odpeljal svojo nevesto v Evians-les-Bains, na francoski strani Ženevskega jezera, potem pa bosta potovala na Kubo.

Princ Alfonz, ki ima sedaj naslov grof Cavadonga, je odpeljal svojo nevesto v Evians-les-Bains, na francoski strani Ženevskega jezera, potem pa bosta potovala na Kubo.

Princ Alfonz, ki ima sedaj naslov grof Cavadonga, je odpeljal svojo nevesto v Evians-les-Bains, na francoski strani Ženevskega jezera, potem pa bosta potovala na Kubo.

Princ Alfonz, ki ima sedaj naslov grof Cavadonga, je odpeljal svojo nevesto v Evians-les-Bains, na francoski strani Ženevskega jezera, potem pa bosta potovala na Kubo.

ŠPANSKI PRINC SE JE POROČIL

Princu so bile odvzete vse kraljevske časti. — Princ se je jokal, ker mu oče ni dal dovoljenja.

Lausanne, Švica, 22. junija. — Asturski princ Alfonz se je kljub očetu nemu nasprotstvu poročil z Edelmiro Sampedro, hčerjo kubanskega trgovca.

Bridko razočaran, ker mu oče ni dal dovoljenja k poroki, se je princ jokal. Navle temu pa sta se ženin in nevesta zadovoljno smejala med cerkvenim in civilnim opraviлом. Civilna poroka je bila izvršena v mestni hiši v Lausanne dopoldne, cerkveno pa sta bila poročena popoldne v cerkvi sv. Sreca v Ouchy ob ženevskem jezeru.

Navle temu, da se je princ odpovedal vsem kraljevim častem, je bil med poročnimi obredi vendar še vedno nazivljan "kraljeva visokost". Po cesti je ljudstvo glasno pozdravljalo mladi par.

Nevesta je imela deset čevljev dolgo vlečko, na glavi pa srebrn venec z biseri.

Princ si je za poroko pripel na prsi red zlatega runa, ki je najstarejši in najvišji red španske kraljeve družine.

Dobila sta mnogo poročnih daril, dasi so španski plemenitiški odrekli svojo udeležbo, ker so se bali, da bi s tem žalili bivšega kralja Alfonza. Iz Fontainebleau, kjer živi princ, ni prišlo nobeno darilo.

Princ Alfonz, ki ima sedaj naslov grof Cavadonga, je odpeljal svojo nevesto v Evians-les-Bains, na francoski strani Ženevskega jezera, potem pa bosta potovala na Kubo.

ZAKAJ OSTANE SAMEC

Robinson, Ill., 21. junija. — Državni pravdnik J. Stanley Bradbury pravi, da je našel pet ali šest vzrokov, zakaj je ostal samec. Za vse te vzroke je izvedel v svojem uradu. Med temi so:

Dva sinova sta pretepla svojo očeta, ker jima ni hotel kupiti avtomobila.

Neki pastorek je hotel z nožem zaklati svojo mater.

Stariši so ga vprašali za nasvet, kako bi preprečili, da njihove hčere ne bi ostale iz hiše čez polnoči.

Neka žena se mu je pritoževala, da jo je mož pretepel, toda ni hotela, da bi bil aretiran.

Nek mož se mu je pritožil, da ima njegov tast mlado ženo zaprto na svojem domu in čaka nanj s puško.

IZBOLJŠANJE PLAČ

Schenectady, N. Y., 21. junija. 50,000 uslužbencev v General Electric Company je dobilo 5 odstotkov zvišanja plač. Odredba stopi v veljavo s 1. julijem.

POLJAKI SE UPIRAJO DAVKOM

Varšava, Poljska, 22. junija. — Devet poljskih kmetov in en policist so bili ubiti, ko je policija prisilila kmete, da so prenehali pretepevati sodnijske biriče, ki so iztirjevali davke v okrajih Ropczyce, Rzeszow in Lanout v Galiciji. Mnogo kmetov je bilo aretiranih, mnogo pa jih je pobegnilo v gore.

ADVERTISE in "GLAS NARODA"

KRATKA DNEVNA ZGODBA

Poziv!

Izdajanje lista je v sredi

s velikimi stroški. Mno

go jih je, ki so radi sla

bih razmer tako prisa

deti, da so nas naprosili,

da jih počakamo, zato

naj pa oni, katerim je

mogoče, poravnajo na

ročnino točno.

Uprava "G. N."

DVE SIROTI

Spisal A. D. ENNERY

3
— Koliko sem vam pa dolžan, gospod? —
je vprašal Mihael notarja.
— Štirinajst ducatov, štiri petice, šest centimov.
— Evo vam denarja.
— A tu je potrdilo, — je dejal sodni eks-kutor.
In moške postave so odšli.

Nekaj dni po opisanem dogodku, je bilo skoraj že štirindvajset ur, odkar sta si bi-ja Tereza in Mihael razdelila zadnjo skorjo kruha.

Krepki mož je lahko še čakal; toda ženi, materi rednici, ki jo je bilo gorje in stradanje že itak izžepalo, to ni bilo mogoče.

A zima je pritisnila tako kruto, kakor še nikoli. In delavnice še dolgo niso nameravale odpreti svojih vrat množici delavcev, ki so se mogli preživljati samo z delom svojih rok in ki so vsi obupani čakali izročeni na milost in nemilost bedi.

Zakonca sta začela končno obžalovati, da sta z zadnjimi prihranki plačala najemu.

Res je, če bi jima bili zarabili in prodali pohištvo, bi bili še tistega večera vsi trije na ulici.

— Gorje! Morda nas zadene prihodnjic še ta zadnji udarec; toda poskusiti je treba oddaljiti ga čim bolj, — je pomislil Mihael sam pri sebi. — Za veliko bolezen je potrebnost veliko zdravilo. Če človek nima kaj postaviti na mizo, ni vredno da bi jo imel.

Zapel si je suknič in dočim je žena rahlila Henriki v zibelki blazinico, je odšel po prstih, odlašajoč mizo, ne da bi ženi povedal, kakšna misel mu je šinila v glavo, niti kaj si obeta od nje. Toda Tereza je videla vse, vse je razumela in čim je Mihael odšel, je padla na kolena pred križcem iz ehovnega lesa, visečim nad zibelko, in začela je moliti svojo običajno molitev.

Ko je prišla do besed: "Daj nam danes naš vsakdanji kruh," se ji je začel glas tresi in molitev je zaključila v potoku grenkih solz.

Pičel izkupiček za mizo je bil kmalu porabljen. Treba se je bilo odločiti za celo vrsto obupnih zadnjih sredstev. In tako je kmalu ostala v podstrešni sobici samo še Henrikina zibelka in slamnjaka, kjer sta oči in mati prebedela že več noči v nepopisnem strahu pred bližnjo bodočnostjo.

Terezo so bile telesne in duševne muke tako izžepale, da je bila sama kost in koža. Brezupni pogled njenega moža, dolgi dnevi in še daljše noči, prečute v obojestranskem obupu in solzah, so ji izsesale polagoma vse moči in odločnost, ki jo je dotlej tolikokrat pokazala.

Čutila je, kako ji polagoma gloda telo mrzlica, posebno pa grozna slutnja bližajoče se neizogibne nesreče, ki ji je pretila in ki bi lahko v nekaj urah pomenila izgubo, smrt njenega deteta.

Mihael je uganil, kaj se godi v duši njegove žene; toda kakor ona si tudi on ni upal govoriti o tem.

Nujni sreci sta se razumeli, njuna usta so molčala.

— Vidiš, — je dejala in mu pokazala Henriko, — vidiš, kako se izpreminja.

— Oh, da, vidim! Ubogi otročiček! — je vzdihnil Mihael.

— Nič več niso ličeca rdeča... Hira vedno bolj.

— Posebno zadnja dva dneva se je grozno izpremenila, najina zlata Henrika.

— Trpi. Lačna je... kakor midva... Moje mleko ni več tako dobro, kakor je bilo... In pa... nimam ga več toliko, kakor sem ga imela... Če pojde tako naprej... nama smrt končno ugrabi drago dete. Razumeš to?

— Da... da... jaz...

Solze so zadušile glas nesrečnega očeta.

— Ah... še predobro razumem to!... — je vzdihnil.

— No torej, — je nadaljevala Tereza vsa iz sebe, — no torej, najdi vendar kakršnokoli pomoč, namesto da čepiš ves božji dan doma! Kam pa pridemo po tej poti? Nikamor... Išči, najdi karkoli, da nas rešiš te strašne bede, da bo moglo tvoje dete živeti. To je tvoja skrb, tvoja dolžnost, saj si vendar mož, oče!

— Pray praviš, žena: samo da nisem jaz kriv, da moramo toliko trpeti. Meni je vseeno... Dal bi svojo kri, svoje življenje za vašo, saj sama dobro veš, Tereza.

— Res je, — je dejala in ga prišla za roko, — krivico sem ti delala, govorec tako; pozabi, kar sem ti rekla v... v prenapljenosti... mrzlica me trese... glej, Mihael, in počutim se zelo slabo.

Gerard jo je objel.

— Pusti me, — je dejala in se mu izvila iz objema, — glej, prebujajo se; ne smeja čakati, da se razjoče.

Sklonila se je nad zibelko, da bi dvignila dete in ga podojila; toda čez nekaj minut je ubogi otročiček odvrnil glavo in zaplakal. Tereza in Mihael razdelila zadnjo skorjo kruha, ne meneč se bolečino.

Mihael jo je prestrašeno gledal, boječ se vprašati jo, kaj je.

— Nič, nič več ga ni! — je dejala z drhtečim glasom. — Nobenega mleka več, niti kapljice! Vzemi svojo hčerko, nimam več moči, da bi jo držala... Vzemi jo vendar, ti pravim... O, da bi mi bil bog vsaj toliko milosten, da bi umrla pred njo!

Nesrečnica se je zgrudila na slamnjako. Onesvestila se je.

Mihael je pa obstal nepremično, izbuljenih oči, z otročičkom v naročju, dočim je njegova onesveščena žena ležala pred njim na postelji bede.

Toda čut dolžnosti ga je kmalu zdramil iz groze, ki ga je bila obšla.

— Ne, ne pustim te umreti! — je vzkliknil in položil otročička nazaj v zibelko. Nočem, da bi umrla. Toda misliva najprej na mater. Če bi imel vsaj malo kisa, Oh, spominjam se... v stekleničici... evo, tu je!

Brž je kanil nekaj kapljic kisa na svoj robec; potem je pa pokleknil k Terezi ter ji začel natirati čelo, senca in ustnice. Tereza se je zganila. Dvignil ji je glavo in jo naslonil na svoja prsa.

— Tereza, draga moja, zdrami se! — je šepetal.

— Dete, kje je dete? — je vprašala nesrečna mati, čim je odprla oči.

— V svoji postelji, nič se ne boj, spi.

— Tudi jaz bi rada spala... strašno sem zaspana... morda mi bo pa spanec pomagal.

— Spi, Tereza, spi... saj sem tu... bedel bom nad vama obema.

Rahlo ji je položil glavo nazaj na vzglavje. Čim je bil prepričan, da spi, je naglo vstal.

Bolest, ki je je skrival, da bi je ne opazila nesrečna žena, je zdaj nasilno priklopala na dan.

Pri pogledu na nedolžno bitje, iztegujoče drobne ročice po usahljenih materinih prsih in prosoje jesti, mu je šinila v glavo strašna misel, ki se lahko porodi samo v blaznih možganih.

— Ne!... — je šepetal solznih oči, — ne pustim te umreti!... Saj ni mogoče, da bi bog dovolil, da bi nedolžno dete trpelo in umrlo od lakote!

Njegove objokane oči so se ozirale zdaj na blede obraze ubogega deteta, ki se je bolešno premetavalo v zibelki. Od neizmerne bolesti napol zblazneli mož je bil hud boj, strašen boj, ki je morala njegova očetovska ljubezen prestat v njem težko preizkušnjo.

(Dalje prihodnjič)

NAHOD

Po daljši odsotnosti svojega miznega predsednika Kozamurnika so nerazdružljivi prijatelji spet sedeli pri Figovu in bilo bi jim vse pogodu, da jim ni Kozamurnikova slabost kalila razpoloženja. Ta sicer zdravi človek si je v Slatini pridobil skoro fenomenalen nahod, ki ga je mučil na odihu in mu sedaj še doma nagaja. Že ves teden so pri Figovu govorili samo o Kozamurnikovem nahodu in o njegovi slabi volji, ki je izključevala domala vsako razpravo o političnih in lokalnih zadevah.

Tudi danes je Kozamurnik ves čemerem sedel za mizo. Rdeče lice bi mi lasje rasli na znotraj in bi jih kdo s silo pulil.

Zavrtnikov Francelj je ob groziti tega primerljaja kar gauljivo zrl predse.

— In kako je za službo? — je nadalje Francelj sočutno, pobaral.

— Ni da bi govoril. To je izmeček šlovestva, ki ga imam.

— In v nosu imaš še kaj zraka?

— Oh, kaj še, že štirinajst dni nosim svoj nos čisto zastoj na licu in moram ta nekoristni rilec zraven še čediti.

— Zato pa se tudi salamensko sveti, — je del Goričarjev Korel in Kozamurnik prijateljsko potapljal po rami. Kozamurnik se je zdrzil in hotel vzkipeti. Vendar pa se je oremagal in ušaljen rekel:

— Tebi lahko, ki si zdrav ko riba. Lahko piješ, če si kadil, če pa jaz cigaro kadim, mi diši kakor morska trava.

— I, vidiš, — je rekel Goričar, — to pride vse od tega, ker si nas same pustil. Kaj pa tudi iščeš v Slatini? Kaj nimaš tu vsega, kar ti srce poželi: imaš hrbe in planine, Smarno goro in Sveto Katarino, Ilirijo in Savo, povsed, kamor greš, si doma in kar je glavno, spiš lahko v mehki postelji, dočim je v Slatini gotovo bolj hladno in vlažno. Debel človek sodi v debel zrak, ta je njegov element, da vsi, in drugi pot ostani doma. Pogled nas: nihče ni naša nahoda, ker smo ostali vsi v svežem ljubljanskem zraku.

Gospod Kozamurnik se je skoraj ujezil, pa se vendar zadržal.

— Že dvajset let nisem poleti dobil nahoda. In letos me je prijel. Zdrav sem odšel in holan sem se vrnil. To je res.

— Veš, to je podozreli nahod, — je potrdil Zavrtnikov Francelj. — Tak je posebno hud. Morebiti je tega kriva mrva?

— No, saj vendar ni žrl mrve, — ga je zavrnil sicer vedno molčički Zavrtnikov Francelj, — samo da je kaj rekel. Kozamurnik ga je pogubonosno

pogledal ter zamolklo rekel:

— Dolgo časa trpi, preden kaj zineš in še potem je največja neumnost. Ti norec, ti, nahod se dobi od vdihavanja sena, ne pa od žrtja mrve.

— Na, na, — se je branil Zavrtnikov Francelj, — zato še vedno nisem norec. Mislim sem pač, da dobe i konji smrkavost očividno od mrve.

— Nehaj! — ga je nahrulil Kozamurnik.

— Tiho bodi, Pepe, — je opominjal Zavrtnikov Francelj. — Zda si govoril in se spet umiri pa se pogreznj v pre-mišljanja. Žan, jaz bi namesto te pre-rasli zdravnik vprašal, zakaj tako dolgo traja ta nahod.

— Doktorja ne maram, — je odvrnil Kozamurnik. — Sem že v konzervativnem leksiku prebral, da je nahod katar nosne sluznice, ki napade prej slabotne in skrofulozne ljudi, kakor močne in miščaste. Na ta način sem zvedel, da sem slaboten in skrofulozen človek. Še sanjalo se mi ni, da bi imel bezgavke.

Silen krohote se je razlegnil ob tej Kozamurnikovi iznajdbi, nakar mu je Goričarjev Korel naredil dolgo pridigo, češ, da ima vprav zaradi tega tako atletskega nahoda, ker je močan in miščast. Takega nahoda, ki ga imajo slabotni ljudje, pa naj bi ga bilo kar sram.

Zatem je sledila dolga debata o terapiji Kozamurnikovega nahoda. Naposled je Zavrtnikov Francelj predlagal novo zdravilno metodo.

— Veš kaj, je rekel, — poskusi enkrat z rastlinsko prehrano, mesa si še dosti žrl. Poskusi, kaj pa je na tem.

— Ne bo slabo, — je pritrdil Goričarjev Korel, — to je dobra ideja.

— Niti koščka mesa mi ne privoščite? — je vzdihoval Kozamurnik.

— Preveč zahtevate. Pa če mislite zaradi mene...

— Bravo! — je hvalil Zavrtnikov Francelj. In da vidiš, kako prijatelji smo ti, bomo kar s teboj vred vegetiramo jedli. Ker trenutno smo misno nič zaužili, bi predlagal, da posetimo tisto vegetarično gostilnico "Pri Krotosti" v Židovski ulici, potem pa se spet vrnemo k Figovu na glazek dobrega vina.

S predlogom so bili vsi zadovoljni. In tako jih je bil v uru vidimo vse zbrane za lepo pogrnjeno mizo v gostilnici "Pri Krotosti". Po daljši debati se sklenilo, da naroče nastopni jedilnik:

Špinača z zeleno kot jajca na oko.

Ptičje klobase s hrenom.

Kolorabični fileti, obloženi z vodno krešo.

Zrezki iz trpotca s češpljevecem.

Šartelj, polit s sokom rdeče pe-

Salatna torta.

Črna redkvice.

Dokler so to jedli, ni drug drugega pogledal. Ko pa so končali in plačali, je Goričarjev Korel dal nujno znamenje za odhod.

— No, kakšen okus pa si imel?

— "Nobenega," je odgovoril Kozamurnik.

Goričar mu je od veselja stisnil roke in za njim še ostala dva.

— Kaj pa vam je? — se je čudil Kozamurnik.

— "Zdravi si!" se je vzradostil Goričar. — Ker imaš sedaj že popolnoma isti okus, kakor ga imamo mi. Sedaj še liter portugalske in dober si.

Gospod Kozamurnik je parkrat tako krepko kihnil, da ga je po cesti kuža oblajal.

— Bog pomagaj, da je res! — je rekel Zavrtnikov Francelj, samo da je kaj znil.

MAHARADŽA, KI JE USTRELIL 300 TIGROV

Dopisnik nekega londonskega lista pripoveduje o zanimivem, v bistvu neumnem sklepu maharadža iz Alwara, ki ga je angleška vlada v Indiji z ultimatom prisilila, da zniža svojim podložnikom davke in pristane na angleško upravno komisijo, ali pa gre na prisilni dopust, pa si je raje izbral dveletno izgnanstvo.

Alwar je ena izmed 125 indijskih držav, ki veljajo za avtonomne in jih upravljajo njihovi vladarji kaj različno. Alwarski maharadža je eden zadnjih absolutističnih poglavarjev v pravem pomenu besede, on je vrhovni zakonodajalec svoje države in ima v rokah življenje in smrt svojih državljanov, ki jim lahko po mili volji nalaga davke. Pravica nalagati davke je pa povzročila maharadži v začetku tekočega leta hude skrbi. Okrog 15.000 poljedelcev, ki jim je naložil maharadža neznosne davke, mnogo mišje nego drugim prebivalcem, se je uprlo in odkorakalo proti prestolnici.

Tedaj je pa obšel vladarja stran in brž je naprosil angleško vojsko, naj ga zaščiti in mu pomaga kaznovati uporne kmete. Angleška vojska je sicer kmalu upornike ukočila, toda istočasno je angleška vlada pozvala maharadžo, naj vlada svojim podložnikom z večjo pravičnostjo. V Alwar je pa poslala komisijo svojih uradnikov, ki naj bi prevzeli vaje državne uprave v svoje roke in spravili v red bančni sistem, da bi bil v skladu s civilno listo razkošja vajenega maharadža.

Finančna komisija angleške vlade je temeljito proučila finančni položaj države in prožnost davčnega vijaka. Prišla je do zaključka, da 750.000 prebivalcev države Alwar ne more plačevati v osebno blagajno upravljivega maharadža več kakor 15.000 funtov letno. Temu predlogu strogih Angležev se je pa maharadža seveda smejal in zahteval je najmanj petkrat toliko, čeprav se ceni njegovo premoženje na več milijard. Indijska vlada pa ne pozna šale in pozvala je potratnega maharadžo, naj odide na bolnični dopust. In maharadža je 21. maja res raje zapustil svojo prestolnico, palačo in neprestane zabave, kakor da bi se uklonil svojim državljanom in jim znižal davke.

Alwarski maharadža je energičen mož strogih načel, pravi tip indijskega vladarja. O njem pripovedujejo, da je ustrelil že nad 300 tigrov in leopardov, čeprav še ne vlada dolgo. Mož ima mnogo skupnega z bogataši in verižniki poveljnih rok in ki so vsi obupani čakali izročeni na milost in nemilost bedi.

KOMUNISTIČNI OTOK

Tokijski Japan Magazine pripoveduje o življenju na otočju Hatusuimi, ki leži za dan vožnje daleč od japonske prostore. Parniki se ne zmenijo za njegovo pečeno obalo, na kateri se sušijo ribiški čolni. A nasprotno, pred vetri zavarovana stran otoka daje zavetjšee zanimivi starojaponski zadrugi, ki šteje 42 družin. To število je stalno in se ne spreminja, kajti samo najstarejši sin vsakega očeta se sme oženiti in ostati na otoku, mlajši bratje pa morajo v svet, kakor je to v navadi od pamtiveka. V vsaki ni nobene gostilne ali trgovine, pač pa ima javno kopališče. Grobovi o kolih malega svetila so 600—800 let stari in dokazujejo staro pokolenje sedanjih ribičev. Prebivalci nimajo dednih zemljišč. Občina nakloni vsaki družini kos polja v doživljenjsko uživanje. To je ženski posel, dočim hodijo moški na ribolov. Ves zaslužek za prodano zelenjavo ali ribo se steka v občinsko blagajno in občinski svet ga razdeli med posamezne gospodaje. Otočje ne pozna nobenega sovraštva in brezposelnosti, ker so vsi prebivalci sorodniki. Japonski dnevniki poudarjajo, da je tradicija temelj vsega idealne komunistične zadrge, kar pa seveda nasprotuje nazorom ruskih komunistov.

BARVA IN TEK

So ljudje, ki imajo vedno dober tek in ki jedo vse, kar jim pride pod zobe. Dr. Katz pa trdi, da vpliva na lakoto in na tek tudi svetloba. Žolta in rdeča luč pospešujeta po njegovem mnenju tek, zelena in modra pa jemljeta človeku veselje do jedi. To utegne biti res, kajti znano je na drugi strani, da vplivata zelena in modra luč na bolnega človeka pomirljivo, dočim ga rdeča in žolta dražita in vznemirjata. To so že davno spoznali zdravniki in moderne bolnice računajo s tem, da modra in zelena luč odnosno barva pomagata lečiti bolnike.

So pa še drugi činitelji, ki pospešujejo odnosno jemljejo človeku dober tek. Tako je dr. Katz ugotovil, da se lahko žival že take naje, da ji nobena jed več ne diši, pa jo vendar lahko pripravimo do tega, da začne še jesti. Zadostuje namreč da vidi lačno žival, ki a slastjo je, da začne tudi sama jesti. O tem se lahko prepričamo, če gledamo kokoši. Enako je tudi pri ljudeh, saj je znano, da človek s tem večjo slastjo je, čim več ima okrog sebe lačnih ljudi, ki jim jed dobro tekne.

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvarih. Vselej našo dolgoletno skušnjo Vam zamoremo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebno preskrbeti, da je potovanje udobno in hitro. Zato se zaupno obrnite na nas za vsa pojasnila.

Mi preskrbimo vse, budiš priročno za povratna dovoljenja, polne liste, vize in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjšo stroško.

Nedržavljeni naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratno dovoljenje, RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Pišite torej takoj za brezplačno navodila in zagotavljanje Vam, da boste poceni in udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING CO.
TRAVEL BUREAU
216 West 18th Street
New York, N.Y.

VODNIJIKOVE KNJIGE za leto 1934

lahko že sedaj naročite. — Pošljite nam \$1.

in knjige Vam bodo poslale naravnost na dom.

Naročila sprejema:

"GLAS NARODA"
216 W. 18th Street
New York, N.Y.

Ljubiteljem leposlovja

Cenik knjig vsebuje mnogo lepih romanov slovenskih in tu-jih pisateljev. Preglejte cenik in v njem boste našli knjigo, ki vas bo zanimala. Cene so zelo zmerne.

Knjigarna
"Glas Naroda"

DEDŠČINA

ROMAN
IZ
ŽIVLJENJA

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

54

S hinavsko prijaznim nasmehom stopi Mertens k Henriku in mu dobrohotno položi roko na glavo.

— Vidi Bog, ti poba; danes sem šele opazil, kako zelo si mi prirastel k sreči; od strahu mi je bilo kar slabo, ko sem te videl v tako nevarnem položaju sklonjenega nad strojem.

Henrik upre vanj svoj nepopisni pogled ter se vzravna, da Mertensova roka spolzi z njegove glave.

— Meni se ne zvrtil v glavi in ne bi bil padel — in tebi ni bilo treba biti v takih skrbih za mene, — mu reče v velikem zatajevanju svoje jeze.

Mertens se smeje obrne k Ralfu.

— Mladi ljudje nikdar ne verjamejo na nevarnost. Prišel sem, gospod doktor vas prosim, da ne pozabite, da je treba tam gori postaviti varnostno ograjo. Ravno na stopnicah more kdo omahnuti in tedaj je nesreča tu.

— Takoj jutri bo narejeno, gospod ravnatelj; to sem že jaz za trdno sklenil, ko sem vas opazil, kako ste se opotekali na stopnicah. Tega strahu se ne bom tako naglo znebil. Nerazumljivo se mi zdi, da se nikdo do sedaj ni na to spomnil. In ravno ta nesrečni prostor si je gospod Henrik izbral, da vas je spravil v tako veliko skrb in strah. Zaradi tega sem ga že ožmerjal. Navzlic njegovi trdni naravi bi se mu moglo pri takem ropotanju strojev nekoliko zavrteti v glavi in to bi že zadostovalo, da bi se zgodila nesreča. In pri tem bi mogel tudi vas potegniti za seboj — o, grozno je na to misliti.

Mertens zvedavo pogleda Ralfa, toda Ralf mu brezskrbno gleda v obraz. S hinavskim nasmehom mu Mertens prikimava.

— Na vsak način sva vam Henrik in jaz dolžna veliko zahvalo, da ste za naju tako skrbili. In poprej si kar zbežal, mesto da bi se pri gospodu doktorju zahvalil.

— To sem storil pozneje, — odvrne kratko Henrik.

Stric se mu še enkrat prijazno nasmeje.

— Samo ne bodi nikdar več tako lahkomisljen in nepreviden, vedno se ti ne bo tako dobro izšlo.

— Ljubi Bog ima še najbrže velike namene z menoj, drugače bi bil že tedaj na peku poginil. Kot se mi zdi, imam posebnega angela varuha, — pravi Henrik navidezno brezbrizno.

Mesnat obraz Arturja Mertensa zalije rdečica. Iz njegovih oči šine blisk na Henrika.

— Ne bodi nesramen; rajši se zahvali Bogu, da te je tako milostno varoval.

— To tudi delam bolj pristržno in iskreno, kot pa ti misliš, — pravi Henrik resno.

Mertens vzdihne.

— V resnici mi je zelo težko, da bi te danes ostro prijel, kajti preveč natančno sem občutil, da si mi drag kot moje meso in moja kri. Toda vse nič ne pomaga; preveč se moraš še učiti, preveč napak moraš še opustiti in jaz kot tvoj varuh imam dolžnost skrbeti, da se ti nič zalega ne pripeti. Ne obtežuj mojih dolžnosti, dragi Henrik, verjemi mi, do tebe čutim kot pravi oče.

Pri tem pogledi še enkrat Henrikove lase, česar se Henrik ni mogel niti ubraniti. Nato pa Ralfu zopet smeje prikimava in gre iz pisarne.

Kakorhitro sta bila Ralf in Henrik sama, se molče spogledata. Brez besed se razumeta; oba sta bila edina v mislih, da mora imeti Mertensova posebna prijaznost poseben povod.

Sele, ko je Mertens zopet izginil v vratih, pravi Ralf tiho:

— Kadar je tako prijazen, se mi zdi dvojno nevaren.

— In meni tudi; zdaj pa grem domov! zelo mi je treba umiti glavo, ker je njegova roka počivala na njej. Saj prideš točno, Ralf in maju ne boš pustil čakati?

— Prav gotovo ne, Henrik; medtem pa me priporoči svoji gospi sestrini.

Henrik vstane, se pokrije ter obleče površnik.

Ralfu še enkrat trdo stisne roko, nato pa odide.

Eva Marija je stopila v obednico, da še enkrat pogleda, ako okrogla miza, ki je bila pogrnjena za tri, tudi izgleda vabljiva. Hermannu, ki je napredoval za lučnega oskrbnika, je naročila, da naj preskrbi posebno izbrana jedila, ker pričakuje odličnega gosta. Ker so bili sedaj v hiši gostje zelo redki, je Herman že iz lastnega nagiba vse lepo pripravil. Mala okrogla miza je izgledala kaj lepo. Prijetna gorkota je prevečala visoko sobo. Vse je bilo v najlepšem redu. Ralf Bernd naj bi opazil, da ga je kot gosta hotela posebno počastiti In Eva Marijo je veselilo, da mu je mogla pripraviti posebno prijeten večer.

V inžinirski hiši je bil tudi dobro preskrbljen, toda je bilo samo stanovanje za samec in vedela je po njem, da je imel mnogo smisla za domačo udobnost. Nekoč ji je pripovedoval, da je bila njegova mati zelo nadarjena, da je držala lep dom in da je od tedaj vedno hrepenel za tem, da bi zopet enkrat mogel priti v tako prijeten dom. To ji je povedal ono nedeljo, ko ga je njen stari oče povabil in ni ji ušlo, da je v Rodenbergovi vili našel vso prijetnost domačega življenja. Danes mora to zopet najti, zato si je še enkrat vse sama ogledala.

Eva Marija je bila v nasprotju s svojo sestrično Jolando, zaprt značaj. Niti sama sebi ne bi priznala, da ji je Ralf Bernd drag. Toda nogo sanjavo hrepenenje ji je ležalo v očeh, ko pogleda na uro, da vidi, koliko časa bo še trajalo, da ga bo mogla pričakovati.

Stopi v sosednjo sobo in se pogleda v zrcalo. Tudi danes je imela na sebi črno obleko iz zelo tanke svile in prevlečeno s čipkami. Njeni plavi lasje so v nasprotju s črno barvo prišli še do večje veljave in njena sivega koža je bila nečnejša in čistejša kot sicer. S svojo podobo v ogledalu je mogla biti zadovoljna in ker je to čutila, ji stopi v lica lahna rdečica.

Nato pa sliši prihajati Henrika ter mu gre na hodnik nasproti. Z glave potegne klobuk in vrže suknoje Priču na roke, nato pa stopi z Eva Marijo v sobo. Tukaj jo divje objame in poljubi in Eva Marija opazi, da je bil zelo razburjen. Vedno pripravljena na kaj slabega, ga v veliki skrbi pogleda.

— Kaj ti je, Henrik? Razburjen si, saj se ti menda ni pripetilo kaj hudega?

Henrik jo zopet tesno pritiska k sebi in misel, da bi ji bili skrgo položili pred noge njegovo mrtvo truplo, ako ne bi bilo Ralfa, ga je za trenutek premagala.

— Ne, Eva Marija, samo Bogu in dr. Berndu se imam zahvaliti, da sem zdrav pred teboj, — mu uide iz iz ust.

— Henrik!

— Da, Eva Marija, zdaj se mi je zreklo; dr. Berndu moram biti zelo hvaležna, kajti brez njega najbrže svojega brata ne bi več videla živega in zdravega.

Eva Marija prebledi in omahne.

— Moj Bog, Henrik, dragi Henrik!

(Dalje prihodnjik.)

LJUDSKA ŠOLA V RUSIJI

Znano je, da je predvojna Rusija kulturno spadala bolj v 18. ali kvečjemu 19. stoletje, kakor pa v dvajseto. Carska duma ni imela smisla za ljudsko vzgojo. Saj se kar čudno sliši, da se do pričetka vojne Rusija ni mogla odločiti za splošno šolsko dolžnost. Sorazmerno je imela Rusija med vsemi evropskimi državami najnižje število šol. To je bila dežela analfabetov. Še leta 1898 je na tisoč Rusov med 15. in 50. letom prišlo 760 analfabetov in leta 1918 še vedno 681, torej nad polovico. Intelektualci so v inozemstvu iskali poglobitve svoje izobrazbe in so presejali na ruska tla večina tujo kulturo, v prvi vrsti francosko. Široke plasti delavskega in kmečkega naroda pa so zavistno držali v nevednosti. Izobrazba je sploh bila privilegij le višjih uradnih in vojaških krogov in zastopnikov ortodoksne cerkve. Razen tega je vpoštevala le Ruse, na vse druge narodnosti, kakor tudi veroizpovedi se ni oziralo. V šolah se je vršil verski pouk izključno v smislu pravoslavlja in v čitankah je kar mrgolelo sovražno napadov na druge veroizpovedi. Razvoj poznejših dogodkov je lažje razumljiv, če imamo ta dejstva pred očmi.

Boļševiki so leta 1918 na kulturnem polju imeli lahko delo. Ljudstvo je pozdravilo nove zakone, ki so uvedli splošno šolsko dolžnost. Istočasno pa so bile razpuščene višje šole, ki so pod carjem itak bile rezervirane samo za sinove privilegirane kaste. Sovjeti so v naskoku hoteli odpraviti nepismenost. Celo Lenin je mislil, da je v 10 letih mogoče doprinese, kar so zamudila stoletja.

Ruska ljudska šola sprejme otroka z 8 leti. Osnovna stopnja pouka traja 4 leta, z 12 leti pa preide otrok na drugo stopnjo, ki traja 3 do 5 let. Potem se učencu odpira možnost, da pride na srednjo šolo in tako polagoma na univerzo. Sovjeti pa so v tem oziru pristranski in velja geslo: — "Proletarskemu otroku svobodna pot!" — Otroci meščanskega poklica, pa naj bo še tako nadarjeni, ne more na univerzo, kakor ni mogel pod carjem otrok proletarec. Edino otrokom komunističnih staršev in komunističnih mladinskih organizacij so odprta vrata do najvišje izobrazbe.

Razume se, da je iz učnega načrta vsa vrstna popolnoma črtan. Kdor bi se drznil govoriti v šoli o Bogu in verskih stvareh, razen v komunističnem smislu, je kaznovan z izgubo službe in dveletnim

zaporom. Mesto tega naj ljudska šola otroka preroti s proletarskim duhom. Temu primerno je prikrojeno čtivo, kakor tudi učna metoda. Že otroke sovjeti zainteresirajo za revolucionarne pokrete od pričetka svetovne zgodovine. Otroški abecedniki so ilustrirani s kladivi, srpi, stroji, industrijskimi napravami, slikami revolucionarjev itd. Pouk ima namen vzgojiti v otrokih revolucionarnega duha, gojiti smisel za diktaturo proletariata, mnogo se govori o materijalizmu in njegovih uspehih itd.

Teoretično je ukazana splošna šolska dolžnost. Vendar te zavesti dosedaj ni bilo mogoče nikjer izvesti. Le v nekaterih okrajih je bilo mogoče vsolati 8 do 10 letne otroke. Uradno število šol navajajo sovjeti z 104.000. Toda če bi tudi to število odgovarjalo resnici, bi jih bilo vseeno še mnogo premalo. Mnoge občine so preveč revne, da bi mogle zidati šole in jim nedostaja sredstev, da bi jih mogli vzdrževati. Uporabljajo se za šolske prostore vsemogoči lokali: kleti, razpadle tovarniške dvorane in barake še iz vojnegega časa itd. Celo v mestih se mora vršiti pouk v treh etapah in sicer od pol 8 jutraj do pol 8 zvečer. Da v takih razmerah higijena ni najboljše, si lahko vsak sam misli. To je slučaj zlasti v industrijskih krajih.

Sploščka je sovjetska vlada obljubila brezplačni šolski pouk, kakor tudi brezplačna učna sredstva. Toda te obljube so ostale le na papirju. Državna zaloga učnih knjig v Moskvi, ki ima monopol na učne knjige, ne more zadostiti svojim nalogi. Pomanjkanje učnih knjig je tako veliko, da se uradno priporoča, da naj ima 4 do 5 otrok eno knjigo. Navadno imajo otroci v rokah tudi različne izdaje, tudi take, ki datirajo še iz predvojnegega časa. Enako primanjkuje tudi vseh drugih učnih sredstev, zlasti svinčnikov in zvezkov. Vse to si morajo otroci, kakor tudi knjige, sami kupovati in sicer za jako drag denar.

Ni pa le pomanjkanje šol, ampak mnogo očitnejše je pomanjkanje učnih moči. Nove učiteljske akademije ne morejo zadostiti vsem zahtevam. To pa ni edino; učitelj je jako slabo plačan in znaš njegova mesečna plača 90 rubljev, manj kot je plačan kvalificiran ruski delavec ali delavka. Učiteljski stan radi tega ne uživa mnogo ugleda in se tudi ne rekrutira iz ravno najboljših moči. Navadno je učitelj, da more živeti, še občinski tajnik ali kaj podobnega. Na vsak način pa popolnoma odvsnia oseba od krajevnega sovjeta.

Sovjeti si tudi glede učne metode niso na jasnem. Ugibajo, ali bi bilo boljše sprejeti nemški ali angleško-ameriški šolski tip. Ruska ljudska šola je delovna šola s ciljem, da otroke pripravi za bodoče delovne poklice. Mnogokrat je šola tesno združena z industrijskim ali poljedelskim obratom, tako da že otroci spoznajo mogoče tehnični proces dela.

Glede discipline v sovjetski ljudski šoli je bilo že mnogo napisanega. Sovjeti so uvedli, kakor znano, sovjetske učencev, ki imajo vso moč v rokah. Kakor starši, tako tudi učitelji nimajo nikakih vzgojnih pravic, ampak smejo biti kvečjemu otrokovi svetovalci.

Sovjeti učencev hvalijo in graja jo učitelja in imajo v rokah tako organizacijo, kakor disciplino v razredu. Vsi učenci so organizirani komunistično kot komсомолci z izrazito protiversko smerjo. Celo "Pravda" in "Izvestja" večkrat tožita o nediscipliniranosti ljudske šole, ki jo bo po mnenju prejšnjega prosvetnega ministra Lunarskega treba temeljito reformirati.

Velike skrbi pripravljajo sovjetski vladi tudi zapuščeni otroci, ki se brez staršev in sorodnikov potikajo okrog po deželi. Sovjeti si mnogo prizadevajo, da jih navadijo rednega življenja. Sezidali so mnogo mladinskih domov zanje, toda, ker ti otroci niso bili v nobenem oziru vzgojeni, porabijo prvo priliko, da nadaljujejo svoje vagabundsko življenje. Po sovjetskih podatkih bo 3 do 4 sto tisoč takih nesrečnih otrok. Nikjer na celim svetu ne vladajo podobne razmere.

Kljub vsemu pa je treba priznati, da je sovjetska vlada za ljudsko šolo mnogo storila. Nepismenost po mestih je zelo nazadovala. Da niso uspehi večji, je največ krivo to, da sovjeti v temelju odklanjajo tisto moralno in etično vzgojo, ki edina more dvigniti in trajno vzgojiti mladega človeka.

VILICE V STARIH ČASIH

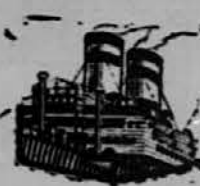
V srednjem veku so ljudje sicer že poznali vilice, ki pa so bile samo paradižnik, razstavno jedilno orodje, okras kuhinje in jedilnice. Kdo bi pa bil takrat jedel z vilicami. Tak luksuz si je lahko dovolilo samo plemstvo, knezi, grofi in druga visoka gospoda. Ludvik XIV. je jedel še brez vilic z desnice, s prsti si je tlačil jed v usta, čeprav se to kraljevskemu dostojanstvu ni spodobilo. Ko mu je dvorni ceremonijar to omenil, ga je kralj zavrnil: "Eh, saj imam čisto roko".

Z vilicami so začeli ljudje jesti šele v drugi polovici XVI. stoletja. Baje so prišle vilice v rabo zato, ker ljudje, ki so nosili visoke, trde španske ovrtnike, niso mogli jesti z rokami in so si morali roke "podaljšati". To se je pa zgodilo samo v Italiji in Angliji. V Parizu, ki je veljal takrat za mesto najlepših manir, so se vilicam še smejali. Mislili so, da lahko je žveček z vilicami samo take jedi, ki bi si z njimi roke umazali. Nemci so začeli jesti z vilicami še mnogo pozneje in sicer v prvi vrsti iz patrijotičnih nagibov. Vilice so namreč italijanki in francoski izum, pa so Nemci mislili, naj Italijani in Francozi z njimi tudi jedo. Nemen pa zadostuje roka. Celo nekateri knezi v poznejših časih niso imeli radi vilic pri obedu.

KDOR KAJ VE o mojem očetu Andy Krasovic je prošel, da javi njegovi hčeri: — Eleanor Krasovic, Box 823, Holiday Cove, W. Va. (6x 19,21,23,26,28&30)

SLOVENIC PUBLISHING CO.

TRAVEL BUREAU

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.
PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJESHIPPING
NEWS24. Junija:
Champlain v Havre
Rex v Genoa
Bremen v Bremen27. Junija:
Leviathan v Cherbourg28. Junija:
Beregaria v Cherbourg
Hamburg v Cherbourg29. Junija:
Conte Grande v Genoa30. Junija:
Majestic v Cherbourg
Statendam v Boulogne1. Julija:
Paris v Havre
Lafayette v Havre3. Julija:
Europa v Bremen5. Julija:
Saturnia v Trst
Aquitania v Cherbourg
Deutschland v Cherbourg6. Julija:
Hil de France v Havre8. Julija:
Conte di Savoia v Genoa11. Julija:
Bremen v Bremen12. Julija:
New York v Cherbourg
Olympic v Cherbourg14. Julija:
Champlain v Havre
Rotterdam, Rotterdam15. Julija:
Rex v Genoa
Beregaria v Cherbourg16. Julija:
Leviathan v Cherbourg19. Julija:
Manhattan v Havre
Albert Hallin v Cherbourg20. Julija:
Majestic v Cherbourg21. Julija:
Lafayette v Havre
Europa v Bremen
Statendam v Boulogne22. Avgusta:
Conte di Savoia v Genoa
Volendam v Boulogne5. Avgusta:
Hil de France v Havre
Statendam v Boulogne6. Avgusta:
Aquitania v Cherbourg
New York v Hamburg8. Avgusta:
Olympic v Cherbourg9. Avgusta:
Paris v Havre
Vulcania v Trst
Europa v Bremen13. Avgusta:
Lafayette v Havre
Manhattan v Havre
Beregaria v Cherbourg
Albert Hallin v Hamburg15. Avgusta:
Rotterdam v Boulogne
Majestic v Cherbourg16. Avgusta:
Rex v Genoa
Bremen v Bremen18. Avgusta:
Reliance v Hamburg20. Avgusta:
Champlain v Havre21. Avgusta:
Aquitania v Cherbourg23. Avgusta:
Saturnia v Trst
Hil de France v Havre
Volendam v Boulogne26. Avgusta:
Europa v Bremen
Statendam v Boulogne27. Avgusta:
Washington v Havre
Mauretania v Cherbourg
Deutschland v Hamburg29. Avgusta:
Paris v Havre
Olympic v Cherbourg30. Avgusta:
Conte di Savoia v Genoa

Naročite se na "GLAS NARODA",
največji slovenski dnevnik v
Združenih državah.

PIŠITE ŠE DANES NA:

Slovenic Publishing Company
TRAVEL BUREAU
216 West 18th Street
New York, N. Y.

... SKUPNA ...
POTOVANJA
pod osebnim vodstvom
V LJUBLJANO SE VRŠE LETOS S SLEDECIMI PARNIKI:

... SKUPNA ...
POTOVANJA
pod osebnim vodstvom
V LJUBLJANO SE VRŠE LETOS S SLEDECIMI PARNIKI:

AQUITANIA preko Cherbourg ————— 5. JULIJA

Cena vožnji: iz New Yorka do Ljubljane\$ 102.34

za tja in nazaj pa samo\$ 182.00

"ILE DE FRANCE" preko Havre ————— 6. JULIJA

Cena vožnji: iz New Yorka do Ljubljane\$ 101.23

za tja in nazaj pa samo\$ 182.00

Kdor se je odločil za potovanje v stari kraj to leto, naj se takoj priglasi in preskrbeli bomo vse potrebno, da bo udobno in brez vseh skrbi potoval.

PIŠITE ŠE DANES NA:

Slovenic Publishing Company
TRAVEL BUREAU

216 West 18th Street

New York, N. Y.

